

SLOVAN.

Štev. 50.

V Ljubljani, dne 4. decembra.

1884.

Vsebina: Skiernjeviška trojna zaveza. — † Dimitrije Matić. — Josipa J. Strossmayerja govor. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Ilustracija: Čičarija: krčma.

Skiernjeviška trojna zaveza.

„Mir do — vojske.“

V prestolnem govoru svojem je najstarejši vladar v Evropi pred poslanci mogočnega svojega cesarstva z veseljem poudarjal, da se je na trocarskem shodu, ali kakor se imenuje trocarski „sporazum“, zagotovil Evropi sadunosni mir. Vsakega, kdor zna ceniti blagoslov miru, razveselila je berolinska vest prav močno, kajti vse tri države, katere so zastopali mogočni vladarji v Skiernjevicah, potrebuje blagodejnega miru za uspešno razvijanje materialnih in idejalnih interesov. Iz tega uzroka so se vse evropske novine pečale s skiernjeviškim shodom ugibajoč, ali je berolinska vest resnična, kako si tolmačiti njegov postanek in kakih nasledkov smemo pričakovati od njega. Vsa zadeva se namreč zopet vije okoli Slovanov, in kakor ni drugače, posebno tudi okoli balkanskih Slovanov, za katere se že od nekdaj zanima Rusija po očetovski in za katere se je jela zanimati Avstrija v najnovšem času na prigovarjanje Bismarckovo. Kako torej mislijo o zdanjih odnošajih po trocarskem sporazumu ruski listi, to hočemo vsaj nekoliko omeniti, oziraje se na senzacijski članek slovanoljuba Ivana Aksakovega (Rusija, zvezek 8.), v katerem je opozoril Slovane, svariivši jih, da se s tem zagotovljenim mirom spleta Slovanom gožva, s katero bode evropska (nemška) diplomacija bila najprej nas ostale Slovane, a izza nas tudi — Ruse.

Kakor je Bismarck znal pridobiti Napolejona III., da je mirno gledal, dokler je Pruska tolkla Avstrijo, in je z Rusijo sklenil zavezo, da drži Avstrijo na uzdi, dokler je Pruska tolkla Francosko, tako je Bismarck tudi potolkel z berolinskim kongresom diplomacijo, posebno rusko. Da bi še jedenkrat dokazal svojo diplomatsko spretnost, izprožil je sedaj misel o shodu in Avstrija in Rusija sta se kot somišljenici odzvali njegovemu spretno zasnovanemu vabilu. Nas avstrijske Slovane, kakor tudi balkanske so spet jemali v poštev, in kako mislijo in skrbé za našo bodočnost, to je gotovo najzanimivejša točka, katera se je razpravljala na tem shodu. Znano je, da Bosna in Hercegovina spadata v avstroogrsko upravo, ali še vendar priznajeta turškega sultana za vrhovnega vladarja. Kakor se kaže, bila bi Nemčija voljna, odvzeti sultanu še to oblast ter jo dati Avstriji, da se ne bi temu naklepu protivila Rusija, katera ne mara, da bi se Avstrije upliv širil na istok. Ali Bismarck jo sili naprej, samo da bi si podvrгла istok in prekrižala račune istočnim narodom.

Da za Slovane ne misli dobro nemška diplomacija, to je vsem znano. Koga ni o tem prepričal berolinski kongres, kateri je ponižal Slovanstvo in na katerem so ruski diplomati žrtvovali ruske interese? In zdaj se je spet potrdil status quo na skrienjeviškem shodu, to je, Rusija se je zopet dala pregovoriti, da se ne bode dotikala Balkana. Nemški in ruski službeni organi (zlasti „Journal de St. Petersbourg“) nas sicer zagotavljajo, da bodo vsa tri cesarstva zložno delala v vsakem mejnarodnem vprašanju zajedniški in sporazumno za ohranitev status quo. Ako se ozremo na odnošaje in mejnarodna vprašanja, katera še imajo rešiti vsa tri cesarstva med seboj, potem bomo vendar rekli, da je skiernjeviško pomirje bolj izraz čustva in osebnega prijateljstva vladarjev, nego zagotovilo trajnega miru, kajti sila vshodnega vprašanja bode nam ustrojila čisto drugačno situvacijo, nego nam jo hoče zagotoviti status quo; situvacijo, za katero so se obvezali trije vladarji, da je ne bodo dali izpremeniti. Ta sporazum, ta zarota skiernjeviška mora vendar biti trdna, kajti koj po shodu je uradno glasilo „diplomatskega ruskega domoljubja“ razglasilo v ves svet, da bodo vse tri države jednodušno zatrle vsako protivno prikazen, katera bi mogla razrušiti status quo, in da bodo razbile vse, kar bi moglo voditi do nesporazuma. V istem zmislu je govoril Kalnoky v delegacijah za status quo. In tako je trojna zaveza postala merodaven faktor mejnarodne politike.

Ta status quo in trojno zavezo nam tolmači Ivan Aksakov z naslednjo pripovedko, v kateri predstavlja Ivan Rusa, Klim Avstrijo in Karp Nemško. „Ivan bogatir“ (orjak, junak) sedi na svojem rodnem prostornem polju. Vsega ima na prebitek; mogočen je, kakor nihče drugi, in po tujem imetku nikdar ne hrepeni. Soseda ima dva — Klima in Karpa. Klim je izgubil nemalo svojega imetka; zaoral je že v tuje polje in vedno misli, kako bi se ga še več polastil, kar vidivši Ivan, srpo ga gleda. Drugi soseď Karp je tudi bogat; ali svoje bogastvo si je pridobil s silo in razžaljenjem, in ga vedno muči in preganja misel, kaj bode, ako se soseďje kdaj domislijo, zahtevati s pomočjo Ivana junaka, da jim vrne odvzeti imetek. Dolgo je Karp mislil o tem, naposled se dogovoril Karp s Klimom — in obadva sta šla k Ivanu. „Prijatelj!“ nagovorita ga, „solidarnost interesov, blagor miru in vse, kar je jednakega, bilo bi dobro, da zagotovimo

z nerazdružnim prijateljstvom in sporazumom, da bi med nami bilo, kakor je zdaj, to je, da bodem jaz Karp mogel vladati z otetim imetkom brez ovir, a tebi Ivan da ne bode nikdar mogoče pomagati mojim neprijateljem v njihovi predrznosti; jaz Klim, da bodem mogel orati po tujem polji, a ti Ivan, da me v tem ne motiš, če tudi še dalje zaorjem: dokler se bodedo držali svojega sporazuma, cvel bode mir in tišina bo okrog nas. In šli so se podpisavat! Lepo so se podpisali. Ali Ivan reče sam pri sebi potem: kakšno imam korist od tega? In ona dva sta zopet planila nadenj: kakšen pa si, bolnik, ali ne vidiš, da nisi svetu po godu; ti svet sam po sebi strašiš, potrebno je, da se poboljšaš. In Ivan se je prestrašil pa se je jel zaklinati, govoreč: Odkar živim, nisem znal niti znam tako politiko.“

S to pripovedko označuje Ivan Aksakov rusko diplomacijo. Bismarck je ponižal Rusijo v berlinskem kongresu, pri katerem so Rusi sodelovali s svojim velikim političnim slaboumjem. Zategadelj so ohladneli prejšnji prijateljski odnošaji med Nemčijo in Rusijo. Toda ta nova situacija je delala sitnosti Bismarcku, zato je, da bi se zagotovil pred Rusijo, padel na — Dunaj, sklenil zavezo z Avstrijo, kakor znano, porinivši jo v Bosno in Hercegovino; razkrivši ji nove horizonte in zagrnivši s tem starodavne horizonte Rusije. Tako je postala Avstrija zaveznica Nemčije in mi smo slišali hvaliti to zavezo avstro-nemško v državnih zborih na Dunaji in v Pešti in v obeh delegacijah. Bismarck je namreč razjasnil in dokazal Avstriji, da sama ne more nič proti Rusiji in da si more le zajedno z Nemčijo zagotoviti svoje merodavno stališče. In ravno po te nauke je hodil Kalnoky k Bismarcku na imenje. Vsled teh nastalih odnošajev so se jeli Ogrri po konci postavljati; jeli so se zaletavati v Rusijo; napovedavali so ji vedno vojsko — v novinah in hrvaški poslanec dr. Mazzura je celo kot Slovan protestoval v letošnji zborbi hrvaškega sabora v imenu svojih tovarišev proti temu, da se Ogrri tako vedejo proti Rusiji, izjavivši, da on ni odgovoren za solidarnost tistih del, katera bi morda prouzročil ogrski zbor za uničenje miru in dobrih

odnošajev skupne države proti Rusiji. Ogrri so lahko kričali vedno le o vojski z Rusijo, ker so vedeli, da se Rusija, oslABLJENA vsled zadnje ruskoturške vojske, ni mogla ganiti.

Tako Nemčija res močno podpira Avstrijo. Ona more zdaj mirno dihati; a Avstrija? Avstrija bode vedno dalje posezala: osvojila bode Bosno in Hercegovino; prodirala bode vedno dalje na istok in temu bode naravni nasledek, da se bode na tem potu srečala z Rusijo. In kako se bode ž njo pogodila na istoku in ali bode dovoljevala Rusija Avstriji širiti svoj upliv na istoku? Mogel bi sicer kdo reči, da bode Rusija dobila zato odškodnino, namreč združenje Vzhodne Rumelije z Bolgarsko. Ali to ne bi bila nikakeršna odškodnina za Bosno in Hercegovino, kajti združenje obeh bolgarskih zemelj je samo vprašanje časa. Iz vse zamotane situacije se vendar vsaj toliko vidi, da Rusija noče privoliti, da bi Avstrija osvojila Bosno in Hercegovino, kajti ona čuva interese balkanskih Slovanov in misli, kakor je tudi res, da Avstrija ne daje dovolj varstva Slovanstvu in zato ji ne bi rada izročila v varstvo naroda, kateri mora ostati istočni zavezi. Zatorej sklepamo zopet iz vseh teh dogodkov, da se Avstrija ne bi mogla z Rusijo mirno pogoditi. Status quo bi moral tudi nadalje ostati in veljati. Rusija ga spoštuje. Kako pa Avstrija izvaja svojo politiko? Z železnicami in trgovino si podjarmljuje Srbijo, Bolgarsko in Macedonijo tudi brez — status quo. To vidi dobro in zna Rusija in ona vendar ne bi niti hotela z Avstrijo deliti Balkana, če tudi kdaj do tega pride, in če bi delitev Balkana bila dognana in dovoljena po trojnem sporazumu samo v načelu, bilo bi to slabo za Slovane in Ruse. Ako se je tedaj hodila Rusija v Skiernjevice odrekat „osvajanja“, pokopala je s tem svoj upliv in srečnejšo bodočnost balkanskih Slovanov. Toda Rusija kot „osvoboditeljica“ ni še zvršila svojega plemenitega poklica in svoje uzvišene naloge na Balkanu in zato ne bode mogla ne po trojni zavezi mirno spat, ampak vedno bedeti in na braniku stati.

—k.

† Dimitrije Matić.

Spisal Anton Trstenjak.

Književnost na obeh bregovih Save prebivajočega naroda srbskega ni se mogla že od prvega početka uzajemno razvijati. Književniki so imeli premagati toliko ovir in težav, kajti proti njim se je vedno postavljala vlada zdaj avstrijska, zdaj srbska; a kader ovira vlada književne težnje, takrat trpi vedno največ književno razvijanje. Tako si je na pr. avstrijska vlada že od leta 1848. prizadevala odcepiti avstrijske Srbe od Srbov kneževine, seveda na književnem polji; srbska vlada pa je zopet prepovedala, da bi se knjige, pisane v Vukovem pravopisu smele širiti po kneževini. Nič drugače, nič boljše ni danes. Celó bi še trdili, da je slabše; kajti ako je prej avstrijska vlada hotela avstrijske Srbe oddeliti s kitajskim zidom od Srbov v kneževini, prizadeva si danes ogrska vlada, odcepiti avstrijske Srbe

od Srbov v kraljevini in od Hrvatov v trojedni kraljevini, torej od bratov svojih na zemljišči iste države. To je istina, katere ne bode nihče tajil, kdor pozna jugoslovanske razmere; istina je namreč, da kakor prej Nemci, tako zdaj Ogrri sejajo nezlogo med Hrvati in Srbi, samo da bi oslabilili Slovane na jugu čim prej mogoče ravno tako, kakor so pred nekaterimi leti potlačili Slovaško, ali z drugimi besedami: Ogrri bi radi tudi iz Hrvaške naredili drugo Slovaško. Na ta način trpi jugoslovanska uzajemnost mnogo. Toda v vseh teh žalostnih odnošajih ostaje nam Jugoslovanom še vendar velika tolažba; da duh časa, kateri popolnoma ločene in razdeljene svetove z novimi sredstvi bolj in bolj zdru-

žuje in jednega drugemu približuje, da ta močni vladar sveta ne daje več, da politična meja dela nepremagljive nasipe med brati istega naroda. Tolaži nas v teh za Slovanstvo tako jako žalostnih dnevih še ta misel, da bodo predsodki, ki jih je zgrešila neblagohotnost vlade in kratkovidnost nekaterih pisateljev na obeh straneh Save, skoro izginili in da bode vsaj književna uzajemnost pomirila sovraštvo, katero so zakrivali tuji med Srbi in Hrvati.

Mnogo je že delavcev v Srbiji in v trojedni kraljevini, med katerimi vlada književna uzajemnost. Blažena ideja, katera je preporodila vse Slovanstvo, ideja uzajemnosti in bratovstva, pridobiva srca nas vseh, tako da postaje trud in delovanje vsakega Slovana, bodi še tako neznatno in majhno, skupna last vsem udom velike in jako inteligentne rodbine slovanske. Osobito med nami Jugoslovani je že ideja uzajemnosti v tem jako kratkem času tako napredovala, da vsaka književna prikazen, da vsaka knjižica važnejše vsebine, ki prihaja na svetlo v Ljubljani, Zagrebu, Belem Gradu ali v Sređci, zanima vse nas; in je torej čisto naravno, da je med vsemi jugoslovanskimi pisatelji neko intelektualno združenje in sicer tako tesno med nami, da pazno opazujemo vsako stopinjo vsakega pisatelja ter se iz srca veselimo naši uzajemnosti. Zategadelj nam je tudi dolžnost seznanjati častite bralce svoje z vsemi proizvodi zlasti nam bližnje književnosti srbsko-hrvaške. Črta za črto, ki jo podajemo, bode nam naposled dala vso podobo. Jedno črto te jugoslovanske podobe naj označimo z naslednjimi vrsticami.

Povsod, kjer živé Srbi, spomina se ime Dimitrija Matića z velikim spoštovanjem; a še z večjo žalostjo se imenuje zdaj ime njegovo, ko so nam razni srbski listi naznanili vest, da je umrl v Belem Gradu v 64. letu svojega življenja in bil ondu pokopan srbski državnik in književnik Dimitrije Matić, čegar delovanje je bilo važno ne samo v državni službi v Srbiji, ampak tudi na polji prosvete, tako da si je sploh za vse Srbstvo pridobil neminljivih zaslug.

Dimitrije Matić se je porodil dne 18. avgusta 1821. leta v Rumi, to je v tisti Rumi, kjer je največji domoljub srbski Miletić zasnoval avstrijskim Srbom rumski program, po katerem bi imeli uzajemno delovati s Hrvati na političnem polji. Osnovne šole je dovršil v rojstvenem kraju v Rumi v Sremu, a gimnazij v sremskih Karlovcih in v Kragujevci. Dimitrije Matić je tedaj bil avstrijski Srb, kateri se je že zgodaj pridružil bratom onkraj Save. Licej je tudi dovršil v Kragujevci, a filozofijo in prava je nadaljeval na berolinskem in hajdelberškem univerzitetu, postavši doktor filozofije. Vrnivši se od naukov l. 1848., bil je tri leta profesor pravoslovja na „veliki šoli“ v Belem Gradu.

Prav živo je začel delovati na književnem polji za svojega profesorjevanja, ko je izdal: „Objašnjenje zemaljskog gradjanskog zakonika“, „Državno pravo“ in „Javno pravo knjaževine srpske“, a potem „Istoriju filosofije“ (po nemškem) in „Na-

uku o vaspitanju“. Vsa ta dela je pregledalo in odobrilo šolsko poverjeništvu, katerega ud je bil od njegovega postanka pa do leta 1870., ko je kot „minister prosvjete i crkvenih poslova“ drugega postavil na svoje mesto.

Dimitrije Matić je bil glavni tajnik državnega sveta, dokler je ta imel postavodajno oblast; bil je član kasačjskega sodišča, predsednik velikega sodišča za krivična dela in načelnik ministerstvu unanjih zadev. Bil je dvakrat minister prosvete (prvič za vlade kneza Miloša 1859., a drugič od leta 1868. do 10. avgusta 1872. leta; in za vseh treh let je imel tudi portfelj kot minister unanjih zadev) in jedenkrat minister pravde, od 1878 do 1879. Član državnega sveta je bil od leta 1872. in vse do smrti svoje. Ali ne samo v državnih službah, ampak tudi med književniki je bil sam kot književnik jako češčen. Kot podpredsednik „Srbskega učenega društva“ je predložil in društvo usvojilo, da se med najboljše srbske pisatelje razdeli izdelovanje „Enciklopedije prava“; v Glasniku in v organu berolinskega filozofskega društva je napisal nekoliko člankov, a pozneje je preložil in izdal „Marka Avrelija“. V srbskem zakonodavstvu je znan zarad nekaterih projektov. Kot minister prosvete, a pozneje kot član skupščine je predlagal preustrojiti vse šole in ustanoviti srbski univerzitet, a največja zasluga mu je, da je osnoval učiteljsko šolo, ta najkoristnejši zavod za širjenje prosvete v narod. Te lepe zasluge so uvaževali v Belem Gradu, v Novem Sadu, kot književnem središču avstrijskih Srbov, in v Zagrebu, središču političnega in književnega delovanja hrvaškega. Bil je namreč častni ud „Matice Srpske“ in „Hrvaškega pedagogijskega društva“. Prsi njegove je krasilo nekoliko srbskih in stranskih redov.

Niti prej ni bilo drugače, kakor zdaj ne, da si morajo umniki srbski nabirati znanja v prosvetnih državah evropskih. Rusija, Avstrija, Nemčija in Francoska so Srbom odgojevališča, katera jih usposablajo, da morejo tudi na prosvetnem polji tekmovati z narodi — svojimi učitelji. Tako je Dimitrije Matić mnogo potoval po Evropi. Leta 1858. je po najnaprednejših državah evropskih proučeval sodsko postopanje v državljskih pravdah, na podstavi ustnosti in javnosti, kar je potle bilo tudi v Srbiji uzakonjeno. Leta 1865. je nadaljeval svoje znanstveno potovanje po Italiji, proučevajoč umetnosti. Vrh tega je potoval še nekolikokrat.

Ako še omenimo, da je Dimitrije Matić podpisal s Filipom Hristićem pogodbo s porto o miru po prvi srbski vojski 1876, potem smo podali vsestransko delovanje njegovo vsaj v glavnih črticah, iz katerih se vidi, da si je Dimitrije Matić pridobil v svojem življenju mnogo zaslug za državo in prosveto srbsko in da je sploh storil srbskemu narodu mnogo; narodu, katerega je do poslednjega časa svojega goreče ljubil. (Izvori: „Srpske Novine“; „Glas Crnogorca“, štev. 45.: posnetek iz „Srpskih Novin“ in „Srpski List“ od 30. oktobra (11. novembra) 1884.

Josipa J. Strossmayerja govor

v svečani seji jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dne 9. novembra leta 1884.

o odprtji galerije slik.

Moje milostivne gospe!

Moja plemenita gospoda!

Moj brat in prijatelj, predsednik akademije, govoril je tako krasno in učeno, da bi meni bilo molčati, ali dolžnost ostaje dolžnost, in meni je izpregovoriti s skromnim priznanjem, da zdaj več nisem toliko govornik, kolikor improvizator.

Običaj je akademiji shajati se vsako leto v slovesni seji, da pred Bogom in narodom vest svojo nekako izpraša in razlog o življenji in delovanji svojem navede. Take seje so bile dosle, hvala Bogu, akademiji sploh, a častnim udom akademije posebe vedno na poštenje in slavo; in tako bode, ako Bog da, tudi vedno. Mislim, da mi je pokrovitelju akademije dolžnost, to javno posvedočiti in tako nadejo izreči. Akademija je od prvega postanka svojega in do danes zvršila na polji prirodoslovnem in matematičnem jako lepih in znamenitih znanstvenih del in zemljo to, katero imenujem dedščino praočetov svojih,

dobro preiskala, tako, da je za to zaslužila priznanje in hvalo tudi stranskega sveta. Akademija je dala na svetlo od postanka svojega do danes brezštevilo množstvo zgodovinskih izvorov in spomenikov, tako: da je jedino ona s svojim neumornim delovanjem omogočila izdavanje narodne zgodovine, in kakor jaz moža, kateri je v najnovejšem času s svojo zgodovino Hrvaške zaslužil po vsi pravici, da postane ud akademije, poznajem ne samo zarad njegove učenosti in marljivosti, ampak tudi podjedno zarad njegove skromnosti in pravičnosti, on bode tudi sam rad priznal, da bi mu brez delovanja akademijskega komaj mogoče bilo napisati takšno zgodovino, kakeršno je on napisal (*Živio! Živio Smičiklas!*) (Vladika je imel v mislih T. Smičiklasa hrvaško zgodovino. Uredništvo.) Tudi glede jezika našega, kateri se more z divno lepoto, prebitkom in soglasjem svojim me-

riti s prvimi in najrazvitejšimi jeziki tega sveta, akademija je mnogo storila; in ako se ji, kakor ni o tem dvojbe, posreči dovršiti in izdati zgodovinski slovar našega jezika, kakeršnega imajo Francozi od Littreja ali Nemci od bratov Grimmov, bode s tem akademija postavila sebi in narodu spomenik slave aere perrennius, katerega časa zob ne bode nikdar izjel in uničil. Iстина je: v tem se vsi ne strinjamo, ker jih je, kateri temu ugovarjajo in na delovanje akademijsko brezozirno gledajo; ali kdo bi vsemu svetu ugajal. Tako je vedno bilo na svetu. Jaz se dobro spominam, da se je konec preteklega stoletja govorilo na vsa usta o francoski akademiji, da nič ne znači, da je prazna reč; reklo se je o Descartesu

in Malebranchu, da nista nikakeršna modroslovca; o Newtonu se je reklo, da ni nikakeršen fizik; o Laplaceu, da ni nikakeršen astronom bil; o Lavoiserji, da ni nikakeršen kemik. Ali tudi danes se nekde govori, da Claude Bernard in da Pasteur nista nikakeršna fizijologa.

Tako se je

govorilo, ali kar je, je in ostane vedno, a kar ni, ni in izza kratkega časa izhlapi kakor megla pred solncem. Francoska akademija je ostala poleg vsega nekedanjega očitanja jeden najzaslužnejših in najslavnejših akademijskih zavodov na tem svetu, a imena, katera sem omenil zgoraj, ostala so poleg vsega zaničevanja zvezde prve veličine na obzorji znanosti in slave. Taka očitanja morejo samo notranjo ceno in vrednost enakih zavodov in imena pouzdigniti in povišati, nikakor pa ne ponižati in uničiti. Ako pa pomislimo, v kakšnih težavnih okolnostih živimo, ako pomislimo, da vse, kar si pridobivamo in zbiramo, moramo s krvavim — da tako govorim — potom pridobivati in nabirati. Ako se pomisli, da se pri nas o sami knjigi danes ne da živeti in da skoro ni nikogar pri nas, kateri bi se mogel pečati samo s knjigo in znanostjo, tedaj se mora priznati, da smo z

Čičarija: krčma. (Stran 224.)

jako skromnimi pomočki, katere smo imeli, dosti storili in si vsekakor pravo pridobili, da domovini naši na balkanskem poluotoku dajemo poseben namen, to je, da postane posebne vrste athaeneum, kar znači ognjišče in negovališče vseh višjih intelektualnih in moralnih teženj. Mi domači sinovi bi imeli pomisliti, da ima naš narod dosti in premnogo unanjih neprijateljev, kateri vse, kar je domače, zaničuje, morali bi si prizadevati na jeden jedini način pouzdigniti akademijo in njeno delovanje, to je, morali bi izumiti in izdati knjigo, katera bi vsa dozdanja naša dela daleč prekosi. Takemu izumu ves bi se svet pri nas razveselil in do črne zemlje poklonil.

Denašnja slovesna seja, seja je ad hoc, s katero oslavlja akademija dvojno pridobitev in dvojno zmago. Prva pridobitev in zmaga je ta krasna in uzorna zgrada, katera je po unanji in notranji lepoti svoji vsemu narodu in akademiji na slavo in diko.

Ona je posebni okras prestolnega našega mesta, kateremu je določeno, da v tem našem času oživi in ponovi nesmrtno slavo slavnega Dobrovnika, kateri je znal in umel tudi takrat luč prosvete in svobode kvišku pouzdigniti, ko je povsod na balkanskem poluotoku ležala gosta tema neznanstva in suženjstva. Ako se bodo take zgrade, kakor je ta, širile v stolnem našem mestu, zamenilo bode naše mesto hitro ne samo po notranjem bistvu in namenu svojem, ampak tudi po unanjem lici in obličji slavni nesmrtni naš Dobrovnik. Hvala Bogu, da je tako. Bog nas zdaj in zdaj iz tajnih in neumljivih, ali vedno iz svetih in pravičnih namenov, obiskuje; ali ako te skušnje mirno prenašamo in na korist našo obračamo, tedaj nas Bog obilno prej ali slej nagrajuje. Danes so ravno četiri leta, kar smo veliko trpeli po strašnem potresu; takrat so se palače in zgrade rušile in oškodovali, a od takrat do danes se še, hvala Bogu, lepše in uzornejše vzdigujejo in popravljajo, v katero vrsto spada na poseben način tudi ta zgrada akademijska. — Po Bogu se imamo najprej zahvaliti Nj. Veličanstvu, premilostivnemu kralju in vladarju (Živio, Živio, Živio!), kateri je, ko je bila naša zgrada vsled potresa jako poškodovana, priteknel baš s kraljevske radodarnostjo akademiji v pomoč in omogočil, da se je zgrada hitro popravila in izcelila. Mi smo narod od nekedaj zvest in lojalni; mi smo zvestobo in lojalnost svojo o vsaki priliki posvedočili z rekami krvi svoje, mi bodemo to tudi v prihodnje zmerom z isto zvestobo in lojalnostjo, kakor do zdaj, storili; v tem smo hvala Bogu vsi zložni ter zavračamo od sebe odločno misel, kakor da bi nas kdor koli v monarkiji imel pravico opominati na to našo dolžnost. (Gromoviti naudušeni Živio!) Bog blagoslovi in vsako slavo podari Njeg. Veličanstvu kralju in kraljici naši in vsemu vladajočemu domu. (Živio!) Potem hvala dobremu narodu našemu, kateri si v veliki materijalni potrebi in stiski, ali vendar od ust svojih odtrgava, kader se za to dela, da se znanstveni in kulturni zavodi stvarjajo. Bog blagoslovi narod naš; on zares zaslučuje, da ga vsi z jednako ljubeznijo ljubimo, da na vse moči zložno za to delamo, da se

čim prej pouzdigne in do one višine prosvete in svobode vspne, katero mu je Bog sam določil v teh pokrajinah, da svete in uzvišene namene nikomur na svetu na škodo, nego vsemu svetu na korist, sebi samemu pa na čast in slavo izpolnjuje. Hvala tudi častni vladi naši, katera je po pogoji, da namesti nekatere narodne zavode tukaj, dokaj pripomogla, da se ta akademijska zgrada pouzdigne in uredi. Bog blagoslovi vlado v vsakem plemenitem in pravičnem naklepu njenem. Javna oblast je neizmerno važna stvar. Njo je Bog sam iz srca svojega — da tako govorim — iznesel, s krvjo Jedinorojenca svojega posvetil in za zalog vsake istine in pravde, vsake svobode in prosvete, vsakega mira, reda in napredka pri narodih naredil; jaz ponavljam: Bog blagoslovi vlado in ohrani jo, da se ne bi dala nikdar niti za trenotek zavesti v vrtinec strasti in kakeršne koli nepravde. (Živio!) Hvala tudi slavnemu mestu Zagrebu, njegovemu starejšinstvu in zastopstvu, katero je temu, kakor tudi vsem podobnim znanstvenim in kulturnim zavodom, določilo najlepša mesta v mestu; znamenje je to sjajno, da nalog svoj in namen svoj dobro umeje. Mesto Zagreb, njegovo starejšinstvo in zastopstvo in vsi razredi meščanstva, izkazali so včeraj in danes v moji slabi osebi višjim znanstvenim in kulturnim težnjam toliko ljubezni in toliko spoštovanja, da mi ostane spomin teh dni najsvetejši in najradostnejši spomin mojega življenja vekomaj. Bog blagoslovi in stotero naplačaj to ljubezen mestu Zagrebu, njegovemu starejšinstvu, zastopstvu in vsem vrednim meščanom stolnega mesta našega. Naposled tudi hvala mojemu bratu in staremu prijatelju, predsedniku akademijskemu. (Živio!) Jaz vem najbolj, koliko ga je muke, potú in truda stalo, dokler se je ta krasna zgrada postavljala, popravljala, dovrševala in okraševala.

Vrhu tega slavi akademija danes še drugo svojo pridobitev in drugo zmago, in ta je: zbirka slik in umetnin, katera se danes odpira. Jaz sem se teh slik in umetnin dvajset do trideset let hvala Bogu naužival, zdaj sem ostarel tudi temu svetu, a svet meni malone izumrl, zato jih drage volje in po prvotni nakani svoji narodu odstopam in s tem per anticipationem mortis staro svojo oporoko zvršujem. Sicer tudi slike in umetnine, kader do neke množine dosepejo, potrebujejo za se posebno zgrado in posebno negovanje, in tukaj so vsekakor koristnejše in narodu pristopnejše, nego v Djakovu. Jaz sem, nabirajoč te slike in umetnine, koj v početku zapazil, da se mi je na vse umetniške šole po mogočnosti ozirati, ako mislim, da narod namenjeno korist od njih zajema, zato dovolite, da vse te šole in glavne njihove slike vsaj mimogrede omenim in da vam nakane svoje, katere sem imel pri zbiranju te zbirke in stvarjanju višjih naših zavodov, raztolmačim. Morebiti bode stvar dalj časa trajala, nego bi tudi sam želel; ali oprostite, jaz sem človek star in prestar; morebiti je to zadnja prilika, pri kateri narodu javno govorim. Prosim vas torej, potrpite.

(Dalje prihodnjič.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Krčma v čiški vasi.*) [K sliki.] V številki 47. smo priobčili sliko župnega dvora v Čičariji; danes podajemo sliko čiške krčme. Saj si je pa to dvoje poslopij v Čičih tudi malone vedno v sosedstvu. Ko je Čič, pomolivši se v cerkvi k Bogu in pazno poslušajoč nauke svojega duhovnega gospoda, po svojem mnenju zadostil temu, kar se more zahtevati od njega za dušni blagor; ne pozabi nikdar stopiti tudi v vaško krčmo, kjer je z dobro — dasi drago — kapljico preskrbljeno tudi za telesni njegov blagor. V družbi svojih sosedov, kumov in prijateljev, v občje v družbi svojih sotrpinov, pozabi za trenotek vsakdanjih skrbi življenja in pride mu včasih — dasi jako redko — iz grla tudi kaka pesmica. Najrajši pa si na krčminem dvorišči zaigra igro s „kroglijami“, a nikdar za denar, ampak vedno le za merico vina.

(*Pismo dr. viteza Miklošiča*) beli Ljubljani slove:

Preblagorodni gospod župan!

Odbor stolnega mesta Ljubljane mi je podelil častno meščanstvo. Za to veliko čast gre Vam in odboru moja največja zahvala. Stolno mesto lepe kranjske dežele, prvo mesto našega naroda, bela Ljubljana: Vivat, crescat, floreat!

Vaš ponižni sluga

Fr. Miklošič s. r.

Na Dunaji, 28. dan novembra 1884.

(*Vladike Strossmayerja pismo*) mestnemu zboru ljubljanskemu se glasi:

Slavnemu mestu Ljubljani, velečastnemu njegovemu starejšinstvu in zastopstvu!

Čast mi je zahvaliti se iz globine srca svojega, da me je za vrednega in dostojnega imelo, uvrstiti v število častnih Svojih meščanov. Kader jaz pomislim na junaško in slavno borbo, v kateri se slavno mesto Ljubljana in dični njegovi branitelji boré za slovensko svoje bitje že od nekdanj, tedaj se zares ponašam, da sem postal častni meščan mesta Ljubljane in sočlan divnih njegovih braniteljev. Tudi do zdaj je slavno mesto Ljubljana zajedno z mestom Zagrebom imelo mesto v srci mojem; odsle pa mi bode podvojena dolžnost, vse kar morem za napredek, razcvet in slavo dične Ljubljane storiti. Meni so jednaka odlikovanja največja odlikovanja na tem svetu, ker izhajajo iz srca in svobodne volje plemenitih duš in ravno zaradi tega do srca prihajajo in svobodno voljo in odloko za vsako plemenitejšje delo in vsako žrtev unemajo. A ceno temu lepemu odlikovanju je povečala še ta okolnost, da mi je spomenica njegova bila izročena o slavnosti odprtja galerije slik v Zagrebu, in to od članov zastopa, katerega že od nekdanj ljubim, spoštujem, odbčdujoč njegovo odločnost, stanovitnost in požrtvovalnost v pospeševanju svetih narodnih namenov. Ta zadnja okolnost nam je dala te dni v Zagrebu prijetno priliko z jedne in druge bratske strani veselo usklikniti: Vse, kar je mestu Zagrebu v napredek in slavo, zajedno je napredek in slava mestu Ljubljani; a vse, kar pouzdiguje, pospešuje in slavi Ljubljano, pouzdiguje, pospešuje in slavi zajedno tudi Zagreb. Tako se, hvala Bogu, od dne do dne bolj v srci in zavesti jednorodnih bratov množé one svete zaveze, ki jih rajajo plemenite težnje za prosveto in umnim napredkom. Se jedenkrat torej: Večna hvala! Podpisujem se s ponosom

Josip Juraj Strossmayer s. r.

vladika in častni meščan mile Ljubljane.

Djakovo, 20. novembra 1884.

(*Preuzvišeni vladika Josip Juraj Strossmayer*) je daroval za „Narodni Dom“ v Ljubljani 300 goldinarjev.

(† *Dr. Anton Prus.*) V Konjicah je umrl dne 1. decembra odličan narodnjak slovenski, odvetnik dr. Anton Prus v najlepši moški dobi.

(*Čast. gosp. Andrej Einspieler.*) prvoboritelj koroških Slovencev, zbolel je tako nevarno na obeh očeh, da se je moral podvreči operaciji. Operacija se je zvršila hvala Bogu jako srečno. Čestitajoč o ti priliki g. Einspielerju želimo, ohrani nam ga Bog še mnogo let!

(*Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“*) priredi v nedeljo dne 7. t. m. v čitalnični restavraciji pevski večer. Začetek ob 7. uri zvečer. Program jako zanimiv. Ustop prost.

(*Kazen za izdajstvo*) je zadela one slovenske kmete, kateri so se dali od slovenjebistriških hujskačev podmititi, da so napali v Šmartinu na Pohorji volilni shod slovenskega političnega društva mariborskega. Okrožno sodišče celjsko je obsodilo namreč vse udeležence one „liberalne“ rabuke na večmesečno teško ječo. — To je sad demoralizacije, katero širi po Spodnjem Štajarskem krdelce priseljenih Nemcev in domačih odpadnikov; sad one mržnje do naše narodnosti, katero semtertje sans gène sejajo tudi c. kr. uradniki.

(*Nova posojilnica*) bode se v nedeljo dne 7. t. m. ustanovila v Krškem. Kakor se nam poroča, pridobil si je za njo največ zaslug gospod Ivan Lapajne, ki ni miroval prej, da je zagotovil temu velevažnemu podjetju potrebno podporo in udeležbo. Gotovo mu bode zato hvaležen ves krški okraj, v katerem so gospodarske razmere take, da ravno prav nujno potrebuje posojilnice. Naj bi se tudi drugod po Dolenjskem ganili rodoljubi.

Iz Gorice, dne 27. novembra. [Izv. dopis.] Senzacijska obravnava o Fitzi in Makuci, o kateri smo že zadnjič poročali, je še vedno središče pogovorov v vseh krogih naše deželice. In bolj ko se stvar razpravlja in vsestranski preresetuje, bolj rase zanimanje, kako bode najvišje sodišče sodilo o tej zadevi. Začetkom je imel ves proces le narodno lice in je zanimal osobito nas le od te strani; a sedaj je izgubil malone popolnoma prvotni značaj in vsakdo se trudi, da bi si pojasnil, kako je mogoče, da je tukajšnje sodišče povsema pripoznalo vsa fakta, zaradi katerih sta bila toženca tožena, in da ju je pri vsem tem spoznalo za nekriva in celo oprostilo vseh stroškov.

Naše podporno in bralno društvo je priredilo v soboto veselico v dvoranah Dreherjeve pivarne na Travniku. Program je bil precej obširen in zanimiv. Veselice se je udeležilo dosti društvenikov; dvorana je bila polna občinstva, ki je jako pazljivo sledilo izpeljavi obširnega programa. Vse točke so bile sprejete z velikim naudušenjem. Po dovršenem oficijalnem programu zložili so se nekateri društveniki ter improvizoval plesno zabavo, ki je bila baje jako animirana.

Mnogo se govori in razpravlja o nekem dopisu z Goriškega v zadnji „Edinosti“, ki slika naše razmere jako črno. To je sicer vedno subjektivna stvar in o tem se ne da mnogo govoriti. A da gospod dopisnik očita nekaterim goriškim rodoljubom, da imajo lastnosti nekih nečednih živali, katere svoje mladiče ugonobe in pojedo; da jih svetu kaže v slabšem svitu, nego abruške bandite, kateri prežé in ubijajo le tujce, a nikdar ne svojih ljudi, to se še ni čulo. Je li gospod dopisnik kaj premislil, ko je pisal, da se je nekaterim narodnim prijateljem narodne stranke posrečilo uničiti gospoda P., vrlega predsednika podpornega društva, vodjo in skrbnega očeta tega dru-

štva? In to trdi mož, ne da bi najmanjših dokazov za to navedel. Ni to strašanski, ako se očita nekaterim narodnjakom, da so svojega sorojaka, sodelavca uničili, ugonobili? Sme li narodna stranka tako strašansko obsodbo mirno sprejeti? Mislimo, da ne, in uverjeni smo, da se kaj resnega ukrene, da se zabrani tako nečuvno sramočenje narodne stranke. Da sumniči gospod dopisnik ves deželni odbor, da namerja označenemu gospodu odreči zasluženo pokojnino ter ga tako dolži krivičnega postopanja, predno je kaj v tej zadevi ukrenil, to je odbora zadeva, to naj on poravna z dopisnikom; mi pa moramo zahtevati, da gospod dopisnik svojo trditev dokáže ali prekliče.

V nedeljo 30. t. m. bode imelo politično italijansko društvo „Unione“ svoj prvi občni zbor v veliki dvorani tukajšnjega magistrata. Dokler se posreči nekim gospodom, vse delovanje društva obračati v to, da bi se Slovenci nazaj porinili, ter mu bodo v tem služni, bode že še šlo, a ko bi ta objekt kaj izginil ali društvo izprevidelo, da se ne dá proti Slovincem nič opraviti, potem — bode imela le vlada sitnosti.

Senzacijo so prouzročile novice „Tagespošte“ in „Neue fr. Presse“, da naperja grof Coronini vse žile, da bi zabranil premeščenje barona Conrada iz Spleta v Gorico namesto barona Rechbacha. Da namerja vlada spletskega glavarja k nam poslati, o tem ni tukaj prej nikdo vedel ničesar, a ker imajo imenovani listi dopisnike v tukajšnjih merodavnih krogih, zdi se, da ima novost nekoliko resnice v sebi. Radovedni smo, ali bode grof Coronini dal preklicati vest, da se mu je posrečilo to za-

braniti. Če se še to obistini, potem postanejo zmešnjave še večje, kajti potem bode jasno, da vlada v Trstu baron Depretis, a v Gorici grof Coronini.

Na Dunaji, dne 1. decembra. [Izv. dopis.]

„Celo študentje dunajski so dejali, Da bodo tebi v čast „besedo“ dali“ — tako starina Vodnik poroča Preširnu v Eliziji. (Preširnov god v „Mladiki“) in listino poroča. Naši dijaki, zbrani v akademijem društvu „Sloveniji“, so vsako leto mož beseda, naj si je že praznovanje Preširnovega spomina imenovano „slovesen večer“ ali pa „slavnost“. Letos bode slavnost Preširnova v 9. dan t. m. v hotelu „Zur Stadt Wien“ (VIII. Lange Gasse). Spored ji bode: 1.) Pozdrav „Slovenijinega“ prvosednika, gosp. Franka; 2.) Foersterjev zbor Pobratimija; 3.) Govor slavnostni; 4.) Hajdrihov zbor „Hercegovska“; 5.) Igra na pijanu gospice Š-ove; 6.) Zbora: Hlavkovi „Ukazi“ in Maškova „Nezakonska mati“; 7.) Igra na citrah gospoda Hostnika; 8.) Ipavčev zbor „Vojaška“; 9.) Mayerjev čveterospev „Tičica“; 10.) Kocijančičev „Venec narodnih pesmi II.“ B. Zabava. — Peli bodo sami Slovenci; tudi druge točke so v slovenskih rokah. Petje pa bode vodil, kakor skoraj na vseh Preširnovih slavnostih do zdaj, stari prijatelj „Sloveniji“, Čeh gosp. Jan. Jiřík. Ni še dvojiti, da bode slavnost lepa in slavna za „Slovenijo“, da bode zadovoljila naše akademijske mladine domovinskega duha, ki jej pač pri vsem tem mora bita „alfa“ in „omega“. Odtegniti pa se Preširnovi slavnosti ne bi smel nobeden Slovencev na Dunaji!

Ostali slovanski svet.

(*Črnogorski državljanski zakonik.*) „Odeski vjesnik“ naznanja, da je profesor novoruskega vseučilišča, Baltazar Bogišić, dovršil črnogorski državljanski zakonik. Bogišić je znalec slovanskega, posebno pa južnoslovanskega običajnega prava, da upamo, da je črnogorski državljanski zakonik potekel iz običajnega prava Črne Gore in da ne bode prepis nikakeršnih francoskih ali rimskih zakonov.

(*Vlaho Bukovac.*) hrvaški slikar (iz Dobrovnika), vrnil se je ovenčan z vencem umetniškim v svojo domovino, Dalmacijo. Zdaj živi v Zadru, kjer je razstavil dva lepa portreta. Prvi predočuje slikarjevo mlado sestro, ali tako živo, naravno milo pogojeno, da na vsaki črti onega deklškega lica čuti opazovalec umetnost odličnega slikarja. Na drugem portretu je naslikana krasna črnka. Iz te slike nam sije toli čist, toli dovršen ciganski tip, da se na izvornik niti ne misli. — Bukovac bode ostal nekaj časa v Zadru, da dovrši portrete, ki so si jih pri njem naročili zaderski meščani. In v kratkem času bode razstavil tudi v knjižnici „Paravia“ vse portrete, kar jih je do zdaj naredil v Zadru, in poleg njih tudi lepo sliko: „Črnogorke pri odmoru“, katero je še iz Pariza poslal na dar deželnemu odboru dalmatinskemu.

(*Hercegovski Dom.*) Črnogorsko mesto Nikšić se pouzdiguje in širi jako hitro. Tu se zidajo nova poslopja in se snujejo društva. Tu je lanske zime mladina zasnovala gledališko društvo in je pokazalo sjajen uspeh v predstavi Prizrenčeve „Slobodarke“. Ali glej; sveta se je toliko zbralo, da jim je dvorana, v kateri je bila predstava, bila vsem pretesna. Nič ni bilo naravnejšega, nego da so sklenili zidati posebno poslopje, v katerem bi mlajši zarod poskusil „lahkoto svojih nog“, a starejši bral staro lekcijo napak in kreposti svojih.

Ko je meseca maja Njegovo Visočanstvo gospodar Črne Gore potoval po svoji zemlji, prišedši v Nikšić,

želel je, da bi mu gledališko društvo dalo predstavo „Slobodarke“. Društvo ti želji ni moglo ustreči, ker so se njegovi udje razkropili po deželi. Takrat je videl knez, da si meščanstvo zida velika poslopja in da ima mnogo posla, zato je dal poklicati k sebi meščane in jim je dovolil, da zasnuje odbor, kateri bode nabiral doneske za fond jedne zgrade, kateri je sam dal ime „Hercegovski Dom“. Knez kot zasnovatelj in utemeljitelj je koj za prvikat podaril sto cekinov. Željam in potrebam narodnim more ustrezati samo knez, kateremu je na srci napredek in blaginja svojega naroda. V tem imenu pozdravljajo Črnogorci zasnovatelje „Hercegovskega Doma“ v Nikšići želeč, da bi bilo podjetje srečno za Nikšić in za kneza, kateri s svojo inicijativo prednjači svojemu narodu.

(*Dne 11. novembra (po starem) 1404.*) je umrla cesarica Milica, udova cesarja Lazarja, kot kaludjerka Eugenija. Umrla je v samostanu Ljubostini, kjer je živela z mnogimi vlastelinskimi udovami, katerim so možje tudi umrli na Kosovem polju.

(*Znani godbeni umetnik češki Ondříček*) je koncertoval pretekli mesec v Kolinu, Koblenci in Mogunci. Vsi nemški listi, na čelu jim „Kölnische Zeitung“, so polni hvale o velikem tem slovanskem umetniku, katerega primerjajo Paganinu. Potovanje njegovo po Nemškem je bilo polno slave in odlikovanja, s katerim so ga častili najznamenitejši krogi.

(*Češko narodno gledališče v Brnu.*) ki se je imelo odpreti preteklo soboto, bilo bi malone dne 26. novembra popolnoma pogorelo. Le sreča je hotela, da so ljudje ogenj o pravem času zapazili in hitro zadušili. Unela se je bila v glavni dimnik uzidana greda, katere zidarji pri prezidavanji poslopja niso zapazili. Odprtje gledališča se je moralo zarad te neprevidne okolnosti odložiti; vršilo se bode pa vsekakor do srede meseca decembra.

(*Ivana Turgenjeva drama „Mesjac v derevně“*) (me-sec dni na kmetih) predstavljali so dne 28. m. m. pod imenom „Natalija“ v dvornem gledališči dunajskem. Po predstavi so začeli nekateri sikati; večina občinstva

pa je živo ploskala in tako zadušila demonstracijo, katero so proti slovanskemu umotvoru hoteli napraviti Nemci Schönererjevega mišljenja.

Razne novice.

(*Gospica Irredenta.*) V Gorici je bila te dni krščena novorojena hči nekega obrtnika, kateri spada med najhujše iredentovce. Ko je duhovnik vprašal očeta, s katerim imenom naj bi krstil otroka, odvrnil je ta: „Italia Irredenta“. Duhovnik se je trudil dokazati očetu, da otroka ne more tako krstiti, zato je izjavil oče, da se odreka imena „Italia“, ali da namerja svoji hčerki nadeti vsaj ime: „Irredenta“. Tudi to ni šlo; vendar sta se končno pogodila in duhovnik je krstil novorojenko z imenom: „Redenta“.

(*„Potovanje na vzhod,“*) delo našega kraljeviča bode izšlo v Petrogradu v ruskem jeziku. Preložil ga bode profesor Polzer, sodni tolmač za ruski jezik.

(*Razstava novin.*) Dr. Czarnowski bode o novem letu priredil v Nici mejnarodno razstavo novin vesoljnega sveta.

(*Bosenski romarji v Meko.*) Arabski listi javljajo, da je priromalo letos v Meko samo 58 Bošnjakov in Hercegovcev. Leta 1875. jih je bilo v Meki do 200 iz Bosne in Hercegovine.

(*Kakšna nemščina cvete v Zagrebu*), je bilo videti na lišnih vratih, na katerih je bil ta prilepek: „Eine Wohnung mit 3 Zimer und Algofo Güche Geller is zum Wegebin Won 1 Juni in 2 Stok Anzufragen bün Hausmister“. Take kurioziteti imamo tudi v Ljubljani. Pri nas in v Zagrebu se misli, da brez te blažene nemščine ne bi mogli kulturno napredovati.

(*Razstava ženskih fotografij v Parizu.*) Že prej smo poročali, da je bila razstava otrok v Parizu prepovedana.

Ker je izprožiteljem te misli tako nenadoma izpodletel ta projekt, domislili so se, napraviti razstavo najlepših dam. Ali da bi damam ne bilo treba hoditi k razstavi, sklenil je odbor, naj bi dame poslale vsaka svojo fotografijo. Res praktična misel našega časa, ko se vsak odbor, vsak človek postavlja na praktično stališče. Ali ako pomislimo, da te fotografije ne bodo podajale zvesto lepote dotičnih dam, ker fotografi radi laskajo, zato že zdaj vemo, da utegne razstava vendar biti zanimiva. Dotični odbor bode izmed vseh poslanih fotografij izbral dvajset najlepših, katere bode predložil slikarjem, da določijo, katera je najlepša. Ti slikarji so: Bonnat, Carolus Duran, Puyvis de Chavanne Falquièrre, Carrier in Belleuse. Kraljica vseh lepote bode dobila briljantni dijamem v vrednosti 4000 frankov, ostalih lepotic pa vsaka po jedno — diplomu.

(*Preveliko veselje — smrt.*) V Milanu je dobilo redarstvo vest iz Novega Jorka, da je tam umrl človek, kateri je ostavil ženi mizarja Folosija v oporoki 80.000 goldinarjev. Ta Američanec je prosil, da se poišče naslednica te lepe vsotice. Redarstveni poverjenik milanski se je odpotil v delalnico mizarjevo in ga vprašal, ali ima kakega sorodnika v Novem Jorku. Mizar je to potrdil in rekel, da že dolgo časa ni ničesar čul o njem. Poverjenik mu je odgovoril: Veseli me, da vam morem naznaniti, da je vaš sorodnik umrl in ostavil vaši ženi 80.000 goldinarjev. Mizar zaupije z zamolklim glasom: 80.000 goldinarjev! — zgrabi se za prsi, obledi in se zgardi mrtev na tla.

Politični razgled.

Danes začne zopet državni zbor svoja posvetovanja. Kakor se čuje, ne bode imel pred prazniki jemati v pretres važnih predlogov, ako mu minister Dunajewski ne predloži pristojbinske novele. Le ta bi utegnila, ker bi najhujše zadela ravno kmetiško prebivalstvo, biti povod živim debatam; in ravno zato, ker si ministerstvo takih sedaj pred novimi volitvami nikakor ne želi, utegne se zgoditi, da jo predloži že v jedni prihodnjih sej, ker bode na ta način zarad bližajočih se praznikov imelo več razloga zahtevati brzo rešitev in okrajšanje debate. — Sicer bode državnemu zboru pred prazniki dati le še dovoljenja za dalnje državno gospodarstvo do definitivnega vsprejema proračuna.

Žalostno komedijo je igrala v poslednjih dneh v Peštbudimu „velika narodna stranka“ hrvaška. Brez zaslombe pri narodu in brez vsake moralne samozavesti, padla je že tako nisko, da se sama meče pod noge velmožem ogrskim. Predno so namreč hrvaški „štipeyndisti“ na državnem zboru ogrskem zapustili moderno

Sodomo ob Dunavu, hodili so se „poklanjat“ vsem ogrskim ministrom ter jih prositi „milosti“ in koncesij za trojedno kraljevino. Zato so pa dobivali tudi odgovore, kakeršni so na tako poniževalno ravnanje jedino mogoči. Prav z visokega so pogledovale na te v prahu pred njimi viječe se zastopnike „velike in kompaktne hrvaške narodne stranke“ madžarske ekscelencije in ko so malomčni in malodušni ti gospodje pod vodstvom Vukotiničevim končali svoje potovanje od Poncija do Pilata, — ali da se po madžarski izrazimo od Kemenyja do Nemenyja — mogli so še le prav spoznati, kaka inferiornost jih deli od madžarskih njihovih gospodov. Ubogi služabniki!

Listnica uredništva :

Gospoda, kateri nam je poslal ruske pesmi v slovenskem prevodu, uljudno prosimo, naj se blagovoli oglasiti pri uredništvu „Slovana“.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnikištvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.